

DZIENNIK WARSZAWSKI

Prenumerata miesięczna:
bez odnośnika:
Na rok — 9 zł
„ 6 miesięcy — 5 zł
„ 3 miesiące — 2 zł 50 c
„ 1 miesiąc — 75 c
Za odnośnik dopłać się
do 25 kop. miesięcznie.

Prenumerata zamiejscowa
z odrywką pochodu:
Na rok — 12 zł
„ 6 miesięcy — 7 zł
„ 3 miesiące — 4 zł
„ 1 miesiąc — 1 zł 25 c

Prenumerata przyjmuje się: w Warszawie, w głównym kantorze Redakcji przy ulicy Miodowej Nr. 487 i w innych jej kantorach miejskich: — w St. Petersburgu, w księgarni A. T. Bazunowa na Newskim Prospekcie w domu Ołchynowej; w Moskwie, w księgarni J. S. Solowicza.

ROK JEDENASTY.

Za ogłoszenia pobiera się: za jeden raz sześć kopiejek od wiersza druku lub jego iniej sca, za dwa razy, dziewięć kopiejek, za trzy razy, dwadzieścia kopiejek i t. d. — Oddzielne numery sprzedają się po 5 kopiejek.

WYCHODZI CODZIENNIE, PRÓCZ DNI NIEDZIELNYCH I ŚWIĄTECZNYCH.

Spostrzeżenia meteorologiczne
dostarczane przez obserwatorium warszawskie.
Dnia 11 (23) Października 1874 roku.

Ciepłota powietrza w godzinach	Temperatura powietrza w godzinach	Względna wilgotność	Kierunek wiatru
739.1	+ 4.0	82	południowy
739.9	+ 9.7	60	pol.-zachodni
742.6	+ 5.6	79	południowy

Kalendarz trymsko-katolicki.

W niedzielę, 13 (25) października, — św. Krypa i Krypa.
W poniedziałek, 14 (26) października, — św. Ewarysta pap.
W wtorek, 15 (27) października, — św. Sabiny męcz.
W piątek, 19 (31) października, — św. Stanisław biskup.

Kalendarz prawosławny

W niedzielę, 18 (25) października, — św. Karpa episk.
W poniedziałek, 14 (26) października, — św. Nektaria męcz.
W wtorek, 16 (27) października, — św. Ewim'ja prp.

DZIAŁ URZĘDOWY.

Rozporządzenie Zarządzającego Ministerstwem Spraw Wewnętrznych.

Na zasadzie Najwyższej zatwierdzonej, 14 czerwca 1868 roku, uchwały Komitetu Ministrów o stosowaniu do wniosku Rady Głównego Zarządu do spraw prasowych, 9 października r. b., Zarządzający Ministerstwem Spraw Wewnętrznych postanowił: zabronić sprzedaż pojedynczych numerów „Gazety Niewiasty” i „Gazety dla Damskiej” w kioskach i w handlu ulicznym.

Na niżej wymienionych stacjach kolei żelaznej Brzesko-Grajowskiej otwarte zostały przyjmowanie depesz korespondencji wewnętrznej, mianowicie w Brześciu-Litewskim, Łyszczech, Wysocko-Litewku, Kleszczelach, Grygorowicach, Bielsku, Strahlu, Bielym-Stoku, Lewicku, Strosielach, Knyżynie, Monkach, Goniedzu i Grewie.

Zwierzchność Cesarzowski Uniwersytetu ma honor sprząść panów geometrów 2 i 3 klasy, tak pozostających w służbie rządowej jakoteż i zajmujących się praktyką prywatną, o nadsyłanie fizyko-matematycznego fakultetowi tegoż Uniwersytetu list ininiowych osób na praktyce u nich pozostających, z wyszczególnieniem daty rozpoczęcia praktyki, jak i niżej daty ukończenia takiej. Od przedstawienia bowiem wymienionych list zależy głównie zadośćuczynienie, o ile praktykanci mogą być dopuszczeni do egzaminu na stopień geometry klasy 1-ej. Przemem ogłasza się dla wiadomości osób zainteresowanych, że prosby o dopuszczenie do egzaminu na stopień budowniczych i geometrów, powinny być przedstawiane na imię Rektora Cesarzowskiego Warszawskiego Uniwersytetu nie później jak do dnia 20 października (1 listopada), egzamina zaś na pomnienie stopnia odbywają się pod prezydencją Dziekana fizyko-matematycznego fakultetu Warszawskiego Uniwersytetu, w komitecie w tym celu przyrządzonym fakultecie ustanowionym, od dnia 20 listopada (1 grudnia) do dnia 20 marca (1 kwietnia) roku następnego.

DZIAŁ WEWNĘTRZNY

WIADOMOŚCI KRAJOWE

Rok 1373, pod względem warunków klimatycznych, w gubernji Warszawskiej nie był szczególnie sprzyjający rolnictwu. Jesienny siew zboża dokonany był w 1872 roku na warunkach normalnych, a wschody wiosenne, przy ciepłym stanie powietrza w marcu, uznawane były za bardzo dobre. Ale od połowy kwietnia zaczęły się zima, które trwały długo, wraz z wilgocią

FELJETON.

Nie prawdą czytelniku, że piękne dni *Aranżezu*, już przemijają i dla Warszawy nawet? *La bella Venezia* nadwiślańska, już wreszcie znużona ustawiczną pogodą, pożywa nareszcie łzami jesiennego deszczu obmywać brud nasz, i tak już polewany suto! Są jednak uparci którzy twierdzą, że *babie lato* nie skończyło się jeszcze i że, po chwilowym zaspiewaniu czoła, niebo rozjaśni się znowu nad horyzontem Syreny naszej. Czy ci uporni meteorologowie spódniczki, mają słusność? nie wiemy, chociaż „Kurjer Świąteczny” wyrzekł był kiedyś, z powodu takiejże samej wątpliwości, że „Babę swego nie darują” i jeśli tylko należy się im, choćby jeden promyczek słońca z ich tradycyjnego lata, to go wyzegzekują niezawodnie i soście.

Rozumie się, że wszelkie panegiryki na cześć pogody lub sarkania przeciw niej, wyrzuczone przez feljetonistów, mają tylko iluzyjne znaczenie, albowiem chimyry zasłaniające horyzont w jednej chwili, mogą rozproszyć się w następnej i zadać fałsz jego najszlachetniejszym nawet frazesem. Dla tego czytelnicy, raczej uważać cały ten period o słońcu i o babim lecie jedynie jako intermezzo do tego harmonijnego koncertu, który zamysłamy odegrać wam dziś piórem na papierze, szczęśliwi od wielu wirtuozów, którzy występują zwykle na estradach warszawskich, w warunkach uciążliwych nierównie.

Nie można jednak stosować tego do artystów i amatorów, jacy występowali w wieczorze, wyprawionym w zaprzeczły piątek, przez Towarzystwo muzyczne w sali teatralnej. Był to już drugi w tym sezonie popis sił, muzycznie-wokalnych tej artystycznej kongregacji, która z początku swego istnienia rokowała tak świetną przyszłość, a chociaż złamana nieco w roku zeszłym, teraz znowu pragnie odzyskać czas stracony i pierwotne

opóźniały uprawę roli pod jarzyny, a szczególnie pod rośliny okopowe. W okresie kwitnienia zboża kłosewego, panowały silne wiatry i deszcze ulewne, które objęły kwiat, a następnie długa susza wstrzymała rozwój ziarna, które wszędzie było drobne, lekkie i nieobfite w materje pożywną. Za to nadzwyczaj dobrze rozwijała się słoma, zbiór której przewyższyl wszelkie oczekiwania.

Z zbóż kłosowych najlepsze rezultata dała pszenica ozima, która wydała w przecięciu w gubernji 5,3 ziarn (najwyższy urodzaj 8 ziarn, najniższy 4,4). Średnia cyfra urodzaju żyta wynosiła 4,5, ziarn (7,4—3,8), owsa 4, (6—2,9), jęczmienia—5,3, gryki—4, (8—3,3), grochu—5, (w niektórych miejscowościach do 11 ziarn).

Stan pogody, któremu podlegały w 1873 r. zboża kłosowe, równie szkodliwie wpłynął jeżeli nie na urodzajność, to na dobroć roślin okopowych. Kartofle urodziły się duże, bardzo piękne na pozór, z dostateczną zawartością krochmalu, ale wkrótce po wykopaniu zaczęły gnić, a w niektórych miejscach były tak gorzkie, że tylko z konieczności mogły być używane na pokarm. Pierwsza z tych wad, dająca się spostrzec wszędzie w całej gubernji, pociągnęła za sobą, z jednej strony, przyspieszone przerabianie kartofli w gorzelniach, z drugiej—znaczące podniesienie się na wiosnę 1874 r. ceny kartofli i szczerpkich zapasy do siewu. Najniższy urodzaj kartofli wynosił 4,2 ziarn, najwyższy zaś 13 ziarn. W ogóle w gubernji zebrano zboża 2,472,154 cztew., kartofli zaś—4,639,725 cztewerti.

Pod względem ilości wyprodukowanego zboża, wyjeżdżając od innych stoi powiat Nieszwski, którego większa stosunkowo produktywność uwarunkowywa się większą niż w drugich gubernjach przestrzenią uprawnej roli i dobrami własnościami gruntu. Najmniej jest rozwinięta produkcja zboża w powiecie Górno-Kalwaryjskim, w którym zeszłoroczne zbiory zboża i kartofli były trzy razy mniejsze niż w powiecie Nieszwskim.

Rozważając rezultata zeszłoroczego zbioru w gubernji Warszawskiej według rozmaitego rodzaju gospodarstw, okazało się, że zbiór ten wynosił: a) zboża kłosowego: na gruntach obywatelskich 919,113 cztewerti (urodzaj 4,3 ziarn), dzierżawionych — 287,741 cztew. (4,3), miejskich— 96,713 cztew (4,3), właścicieli

swoje znaczenie. Wieczór ten, zgromadził znaczną liczbę publiki, a urządzony umiejętnie przez p. Wład. Wislickiego, znanego na polu muzycznym pracownika, powiódł się najzupełniej. Sam p. Wislicki wystąpił w programie piątkowym z dwoma wokalnymi utworami kompozycji własnej: „Do Wilji” i „Pieśń wieczorna”, wykonawczyń których, doświadczeni, była p. Woja-kowska, Śpiewaczka ta posiadała głos przyjemny acz niewyrobiniony dotąd — nie zbyma jej też na pewnej ekspresji i wdzięku w śpiewie—szkoda tylko, że dotąd jeszcze nie może pożyć się szczególnej a rzeczy można, specjalnie warszawskiej metody, śpiewania przynos, co zazwyczaj sprawia przykre wrażenie na słuchaczach, najpobliższych nawet.

Wracając wszelako do sprawozdania z owego, piątkowego wieczoru w Towarzystwie muzycznym, powiemy, że zaprodukował on nam nowego wiolonczeliste, zapowiadającego wiele, jeżeli, notabene, dużo jeszcze kształcić się i pracować będzie. Jest to niejaki p. Apte, uczeń Adama Hermana (ojca), który korzystając z rad tak doświadczonego nauczyciela, nabył wielu przysłów stanowiących dobrego wykonawcę na wiolonczeli, tym instrumentem tak wdzięcznym i efektywnym, na którym tak wymownie płakał niezapomniany Serrails, a który i pod śmyczkiem naszego staro Szablńskiego, potrafił wyspiewać tak pięknie, uroczego Poloneza Moniuszki w „Hrabinie”. Słuchacze zgromadzeni na „piątkowym wieczorze”, przyjęli nader sympatycznie młodego wirtuza i zaszczyli go przywołaniem, wraz z szanownym nauczycielem także. Na fortepianie, podczas owego koncertu, grał p. A. Sygietyński, b. uczeń konserwatorium warszawskiego, którego niepospolitą zdolność podziwiliśmy już dawniej podczas urozyczeń poposów elewów tej naczelniej instytucji muzycznej w Warszawie. P. Sygietyński posiada dotknięcie (touché) delikatne i wiele uczucia w grze swojej.

Inne numery programu wykonywane były, z powse-

cząstkowych — 1,169,587 cztew. (4,3); b) kartofli: na gruntach obywatelskich—1,160,511 cztew (urodzaj 7,4 ziarn), dzierżawionych — 305,175 cztew. (7,3), miejskich—192,479 cztew. (5,8), właścicieli cztewkowych — 2,981,560 cztew. (6,2). Z zestawienia tych danych z cyfrą przestrzeni roli zajmowanej przez każdy z przytoczonych rodzajów gospodarstwa, okazuje się, że średni zbiór licząc w to zasiew, z 1 desiatyny wynosi: na gruntach obywatelskich: zboża 6,3 cztew., kartofli 76 cztew.; na gruntach dzierżawionych: zboża 6,3 cztew., kartofli 78; na gruntach miejskich: zboża 6,3 cztew., kartofli 72 cztew.; na gruntach właścicieli cztewkowych: zboża 6,3 cztew., kartofli 74, cztew.

Głównejsze pozycje miejscowego spożycia zboża i kartofli stanowią: zasiew, wyżywienie mieszkańców, utrzymanie bydła i drobiu, pedzenie okowity i wyrób piwa. Według przybliżonego obliczenia za zaspokojenie tych potrzeb w gubernji koniecznym jest: na zasiew: zboża 500,000 cztew. i kartofli 600,000 cztew.; na wyżywienie ludności: zboża 750,000 cztew. i kartofli 950,000 cztew., na paszę dla bydła i drobiu: zboża 600,000 cztew. i kartofli 300,000 cztew.; na gorzelnie: zboża 20,000 cztew. i kartofli 275,000 cztew., na browary: zboża 25,000 cztew. i razeni zboża 1,895,000 cztew. i kartofli 2,125,000 cztew. W taki sposób pozostałość produkcji, po zaspokojeniu wszystkich potrzeb miejscowych wynosiła w 1873 roku zboża około 600,000 cztew. i kartofli około 250,000 cztew.

Chociaż uprawa buraków zapewnia rolnikowi pewną i łatwą sprzedaż plonu i znaczne korzyści materialne, jednakże ich plantacje w gubernji Warszawskiej, nie powiększają się, lecz przeciwnie, w wielu gospodarstwach włóscienskich zmniejszają się z powodu wielkiego wycieńczenia roli. Według wszelkiego prawdopodobieństwa i liczni wielcy właściciele poszli by za przykładem właścicieli cztewkowych i uprawiali buraki tylko o tyle, o ile pozwalają rozległość pól ornych danego gospodarstwa, własności gruntu, ilość inwentarza żywego i inne warunki, gdyby nie istniał zwyczaj, według którego właściciele cukrowni, starając się zapewnić dla swojej fabrykacji dostateczną ilość materiału surowego nie zobowiązali kontraktami obywateli, udzielając im pożyczkę pieniężną w trudnym

chcem zadowoleniem słuchaczy, przez pannę Szelegier, oraz pp. Cieslewskiego i Wasilewskiego, w części wokalnej, w muzycznej zaś, przez pp. Roguskiego, Makowskiego i Wislickiego.

Niebawem już, bo w dniu pierwszym przyszłego miesiąca, ma się odbyć wielki, doroczny koncert na dochód niezamożnych studentów uniwersytetu warszawskiego, na który zwykle publiczność tutejsza gromadzi się tłumnie i chętnie, tem bardziej iż urządzający u nas te uczy artystyczne, starają się urozmaicić je wyborowym programem, złożonym, nie tylko z muzycznej i wokalnej, lecz nadto jeszcze i z deklamacyjnej części. Spodziewać się należy że ów sympatyczny cel koncertu i w tym roku powiedzie się również świetnie, zaletujemy tylko iż na wykonaniu go wybrano dzień „Wszystkich Świątych”, obchodzony tu zwykle uroczysto przez całą prawie ludność.

Jeszcze i inne, także wiele sympatyczne koncerty, czekują warszawian w tej porze: Dyrektor konserwatorium tutejszego, p. Apolinary Katski który w tych dniach powrócił do Warszawy z swojej wycieczki za granicę, po zwiedzeniu tam najpierwszych konserwatoriów i towarzyszt muzycznych, zapewne wkrótce da znak życia i urządzi nam doroczną uroczystość na obchód patronki muzyki, św. Cecylii. Wpróż jeszcze, zanim się weźmie, ze zwykłą sobie energią, do uorganizowania, także dorocznego i także zwykle świetnego koncertu, na rzecz niezamożnych uczniów konserwatorium.

W zeszłym tygodniu, na scenie wielkiego teatru wystawiono dramat w 4 aktach pod tytułem „Sfinks”, tomalony ze znanego autora francuzkiego, Oktawiusza Feuilleta. Autor ów, jakkolwiek używający rozgłosnej sławy z powodu napisanej tu dawniej, dramy p. t. Dalila i kilku, tak zwanych, Przysłów dramatycznych (Proverbes), z pomiędzy których *La clef d'or*, zbliża się poetycznością i fantazją do znakomitych prowerbów Alfreda de Musset,

czasie, do sadzenia na pewnej przestrzeni pola buraków. W 1873 r. w gubernji Warszawskiej buraki dobrze obrodziły, zawierają w sobie znaczny procent cukru; średni ich plon z dziesiątyny wynosił 136 korcy; najwiękzy był w powiecie Włocławskim (240 korcy), a najmniejszy w powiecie Błotnickim (100 korcy).

Ceny targowe bydła, zboża i innych artykułów żywności w mieście Suwałkach do 25 września (7 października) do 2 (14) października 1874 r. Za konia od 25 rub. do 70 rub., za wołu od 25 do 40 rub., za krowę od 15 do 25 rub., za cielę od 2 rub. do 4 rub., za wieprza od 15 rub. do 30 rub., za owcę lub barana od 1 rub. do 2 rub., za zczwertkę żyta 7 rub. kop., jęczmienia 4 rub. 20 kop., owsa 4 rub., gryki 3 rub., grochu 7 rub., kartofli 1 rub. 80 k.; za czwertkę: kaszy pszennej 1 rub. 75 k., jęczmiennej 1 rub. 25 k., gryczanej grubej 1 rub. 75 k., drobnej 1 rub. 50 kop.; za pud.: mąki pszennej 1-go gatunku 2 rub. 35 kop., 2-go gatunku 2 rub. 15 kop., żytniej 1-go gatunku 1 rub. 25 kop., 2-go gatunku 65 kop.; za funt: chleba pyłowego 3 kop., razowego 1 1/2 kop., mięsa owalowego 1-go gatunku 7 1/2 kop., 2-go gatunku 7 kop., cielęciny 7 kop., wieprzowiny 1-go gatunku 9 kop., 2-go gatunku 8 1/2 kop., baraniny 5 1/2 kop. (Dzienn. Gub. Suw.)

WIADOMOŚCI MIEJSCOWE.

Wystawa rolnicza.

(Dalszy ciąg *).

Zbliżając się coraz bardziej do kresu naszego sprawozdania z tegorocznej Wystawy rolniczej, które zakończył opisem najważniejszego działu machin i narzędzi rolniczych oraz rzutem oka na obecny stan hodowli koni w kraju, zatrzymujemy się jeszcze, spoglądając w nasze notatki, czy nie pominieliśmy jakichś okazów zasługujących na wyróżnienie, szczególnie zaś tych, które otrzymały zasłużoną nagrodę. Otóż do rzędu takich należą wyroby drucziane, z zastosowaniem ich do potrzeb rolniczych i fabrycznych, dostarczone na

* Patrz Nr. 210 Dzienn. Warsz.

a może i z powodu kilku powieści, nie jest przecież pierwszorzędnym dysarzem scenicznych w „Sfinks” nawet utracił on znaczną część tych przymiotów, które dawniej pióro jego jasniało. W istocie też sztuka ta nudna, opatrzona intrygą przesadzoną, jakby naciągana, a upstrzona efektami starszowieckiego pokroju. Dla czego autor nazwał Blankę de Chelles, Sfinks? Nie wiadomo. Nie ma bowiem żadnej tajemniczości w tej postaci, a przynajmniej każdy widz, od razu ją odgadnie łatwo. Nie trudno też odgadnąć tę tajemnicę „Sfinks” że przedmiotem jej namietności nie jest bez wątpienia jedna z tych osobistości bezbarwnych, mających zaledwie kilka słów do powiedzenia, a przez tego, sztywnych i narysowanych blade. Toż samo można powiedzieć i o całosci akcji w dramacie: dzwiga się ona słabo i mozolnie. Podobno, na niektórych scenach europejskich, mianowicie zaś w Paryżu, w Theatre Francais, drama ta miała niejakie powodzenie, lecz stało się to głównie za sprawą znanej aktorki tamtejszej, panny Croizette, która gra swoją włożyła tyle sensualizmu w postać Blanki de Chelles, że potrafiła zachwycić pewną część widzów, wyznawców bezwzględnej realizmu... na scenie i w życiu. Pani Modrzejewska, grająca rolę na warszawskiej scenie, starała się nie omijać tej drogi; heroine Feuilleta i wytworzył z niej raczej jakąś kapryśną, zmienną istotę, która jednakże przedstawiona w tak fortunny sposób, stała się mniej jędrą i zrozumiałą dla widza któryby łatwiej usprawiedliwił upadek jakiejś heroiny namiętnej, wotgnione w przepaść siła temperamentu. Zresztą, obecnie, role sfinksu mało już przystają kobietom naszego wieku. Pojmujemy łatwiej taką bohaterkę sceniczną jak „Księżna Jerzowa” i podobne jej osobistości. Przypniemy wszelako że p. Modrzejewska, czyniła co mogła dla podwyższenia tej roli, chociaż w akcie pier-

Wystawę przez znaną firmę Fryderyka Temlera a którym komitet przyznał najwyższą nagrodę w tym poddziale, t. j. medal srebrny.

Własciwi, magazyn p. F. Temlera istniejący przy ul. Długiej, w domu własnym, Nr. 45, posiada dwie oddzielne fabryki, jedną przy ulicy Bielańskiej Nr. 17, także w własnej posesji, w której się wyrabiają przedmioty do ogólnego użytku, z drutu mosiężnego lub żelaznego, i druga za rogatkami Powązkowskimi, przeznaczoną wyłącznie na wyrób narzędzi rolniczych, służących przeważnie do oczyszczania zboża.

Obiedwie te fabryki uorganizowane wzorowo, funkcjonują ciągle i coraz bardziej rozszerzają zakres pożytecznej działalności, dostarczając, nie tylko dla kraju nadwiślańskiego, lecz i dla odleglejszych gubernji Cesarstwa wyroby, jakie dotąd musiano sprowadzać z zagranicy, szczególnież też przeznaczone do użytku pałacu, cukrowni, fabryk chemicznych, porcelany, prochu, cykorji i gospodarstwa rolnego. Obecnie fabryki te zatrudniają znaczną liczbę robotników uzdolnionych wiele a cyfra ich wkrótce powiększy się znacznie z powodu udziału jaki przyjął mają, w robotach przeznaczonych dla kolei Nadwiślańskiej. Wprawdzie, fabryka Temlera istnieje już w Warszawie od roku 1838, lecz teraz od roku około, przeszła na własność syna dawniejszego posiadacza, który z energią rozwija jej działalność, i przyswaja zarazem wszelkie najnowsze ulepszenia, starając się także własnymi pomysłami, wpłynąć na ulepszenie dotychczas znanych i używanych narzędzi rolniczych. Tak naprzykład, p. Fryderyk Temler wystąpił na tegorocznej wystawie z uniwersalną maszyną do oczyszczania i sortowania zboża — połączoną z wialnią, która zboże wzięte prosto z młocarni, oczyszcza z plew, groszku, wyki, konkołu, kostrzewy, kurzu i piasku, oraz sortuje na duże (na mąkę), średnie (do zasiań) i na drobne. Maszyna ta, wprowadzana w ruch za pomocą przyrządu trybowego, składa się z trzech kondygnacji i przerabia do 60 korcy dziennie a kosztuje tylko 120 rubli i może być zastosowana do lokomobili. Dla mniejszych gospodarstw, bardzo pożyteczną jest dubeltowa arfa oczyszczająca zboże z kostrzewy, konkołu i groszku, kosztująca tylko 23 rub. kop. 30, a której sztuk 420 w ciągu roku rozrobło się szybko. Oprócz tego, inne jeszcze narzędzia i przyrządy, do użytku rolnictwa i przemysłu rolniczego, fabryka p. Temlera dostarczyła na tegoroczną wystawę.

Lecz i tkaniny metalowe tej fabryki zwracały także uwagę poważniejszą; z pomiędzy nich wymienimy: gazę metalową do młynów, mającą tę zaletę że się nie muli, nie drze i nie włókni. Gazeta ta nisza w cenie od jedwabnej, nie ustępuje onej w miękkości a przewyższa ją znacznie w trwałości. Dalej, idzie płótno zwane bez końca, do użytku papierni, oraz płótno „drylowane”, robione z nici okręconych drutem, do wyrabiania papieru grubszego i formy do papieru listowego, ze znakami wodnymi, wyrabianego po raz pierwszy na maszynie.

W ogóle na wystawie tegorocznej fabryka F. Temlera dowiodła niepospolitej działalności na drodze ciągłego postępu a dowodem uznania jej zasług jest, nie tylko medal otrzymany od komitetu, lecz i pokup szeroki jaki wyroby jej znajdują w całym Cesarstwie.

Z INNYCH GUBERNIJ.

W imieniu szlachty powiatu petersburskiego podany został, Najdostojniejszej Opiekunce Towarzystwa niesienia pomocy rozbitkom, przez marszałka szlachty, rzeczywistego radcę stanu Bezobrazowa, 5% bilet na 500 rs., przy adresie, w którym powiedziano między innymi: „Powiat petersburski ma znaczne wybrzeże wzdłuż zatoki Fińskiej i płynie przez jej o terytoryum rzeka Nowa. Nieszczęśliwe wypadki, wymagające niesienia pomocy tonącym, wydłazają się niustannie, i jakkolwiek towarzyszące im okoliczności nie przedstawiają strasznego widoku robienia się statku na morzu, wszelakoż ludzie cierpią i giną.

„Towarzystwo niesienia pomocy rozbitkom; uorganizowane pod Najwyższą opieką Waszej Cesarskiej Wysokości, dawszy już poznać swój wpływ w rozmaitych miejscowościach, ma w powiecie petersburskim pole obszerne dla swej działalności, i osmielam się zwrócić uwagę Waszej Cesarskiej Wysokości na potrzebę urządzenia, dla ratowania ginących, stacji do niesienia pomocy, stosownie do położenia jeograficznego miejscowości.

„Oprócz tego, w celach ogólnych spółdziałania w błogim przedsięwzięciu, mam zaszczyt złożyć do rozporządzenia Waszej Cesarskiej Wysokości, w imieniu szlachty powiatu petersburskiego, bilet banku państwa na 500 rs., za № 36,029, pierwszej emisji.”

Jej Cesarska Wysokość raczyła rozkazać prezesowi Towarzystwa, general-adjutantowi Posjettowi, posłać p. Bezobrazowowi następującą odpowiedź, w Najdostojniejszemu Imieniu Jej Cesarskiej Wysokości.

„JW. pan raczył złożyć, przy adresie w imieniu szlachty powiatu petersburskiego, do rozporządzenia Jej Cesarskiej Wysokości Wielkiej Księżny Cesarzowej, bilet banku państwa na 500 rs., na rzecz niesienia pomocy ginącym na wodzie.

„Skutkiem tego, Jej Cesarska Wysokość raczyła polecić zarządowi głównemu zostającemu pod Najdostojniejszą opieką Jej Cesarskiej Wysokości Towarzystwa niesienia pomocy rozbitkom, upraszać was o zakomunikowanie zabraniam szlachty powiatu tutejszego podziękowania Jej Cesarskiej Wysokości za poparcie udzielone sprawie, którą jej Cesarska Wysokość opiekuje się.

„Jednocześnie Wielka Księżna Cesarzowa rozkazała raczyła zawiadomić was, w Imieniu Jej Cesarskiej Wysokości, dla zakomunikowania szlachcie powiatu tutejszego, że Jej Cesarska Wysokość rozrzewiona jest wiele tem, że szlachta powiatu stołecznego, pierwsza wśród instytucji stanowych szlachty rosyjskiej, odpowiedzialna na wezwanie Towarzystwa, zwrócone do wszystkich stanów państwa, o danie poparcia sprawie mającej tak wielką doniosłość dla interesów, zarówno moralnych jak materialnych, całej Rosji. Ginie corocznie w Rosji, na wodzie, przeszło 5,500 osob. Rozległe wybrzeża oblewających ją morz, same jedno, wśród innych krajów Europy, nie przedstawiają dla żeglarzy żadnych prawie środków pomocy w strasznych chwilach rozbijania się statków napędzanych do brzegu nieprzepartą siłą żywiołu. Lecz nie samo tylko zadanie międzynarodowe urzędami stacji do niesienia pomocy na morzu zaprzęta Towarzystwo. Trochę się ono z niemniejszą gorliwością o obmyślenie sposobów do niesienia pomocy ginącym na wodach wewnętrznych. W tym celu rozpowszechnia ono środki ratunku, które można mieć pod ręką, urządza punkta do niesienia pomocy, z których jeden ocalił już życie 19 osob, wznosi latarnie morskie, zaprowadza na wodach wewnętrznych łodzie do przedywania się wśród lodu i przedsiębierze inne także środki.

„Obszerne to zadanie Towarzystwo może urzeczywistnić jedynie przy pomocy wszystkich miłujących swą ojczyznę. Dla tego też, Jej Cesarskiej Wysokości było bardzo przyjemnie widzieć, że doniosłość i świętość sprawy podejmowanej przez Towarzystwo, pojęta została przez przedstawicieli przodującego w Rosji stanu, który wstawił się od najdawniejszych czasów pojmowaniem swego znienia.”

W skutku referatu odczytanego w Cesarsko-ruskim Towarzystwie technicznem, 26 stycznia r. b. przez L. Nobla „O wpływie obstarunków rządowych na rozwój mechanicznego przemysłu prywatnego”, rada Towarzystwa wyznaczyła, jak donosi dziennik *Rusk. Inw.*, oddzielną komisję do zbadania stanu w Rosji budowania maszyn i gałęzi przemysłu, mających z niem bezpośredni związek. Odpowiednio do postawionego zadania, komisja ta wypracowała programat dla zebrania wiadomości, które mogłyby stanowić podstawę przy roztrząsaniu kwestji o środkach dla rozwinięcia u nas budowy maszyn i postanowiła, ogłoszwszy ten programat, udać się o pomoc do samych właścicieli fabryk maszyn i hut żelaznych i w ogóle osób interesowanych w tej sprawie i obznajmionych z nią, z prośbą, o dostarczenie Towarzystwu wiadomości o należących do nich lub znanych im fabrykach, według oddzielnie ułożonego i zakomunikowanego im programatu. W dniu 2 października miało miejsce w Towarzystwie pierwsze po ferjach posiedzenie tej komisji, do roztrząszenia której złożone były prace jej sekretarza, p. Karkasa, pod względem zbadania kwestji „O budowaniu maszyn w Rosji”, oraz wiadomości, jakie dotychczas zostały nadesłane Towarzystwu przez fabrykantów i inne osoby według wyżej wspomnianego programatu, a zarazem był rozważany dalszy plan czynności komisji w przedmiocie właściwego opracowania tak ważnej dla

naszego przemysłu kwestji. Wiadomości nadesłane Towarzystwu przez fabrykantów i inne osoby dość są znaczne, lecz pożądanę jest dalsze ich nadesłanie do osób, do których się udawano, a które nie nadesłaly ich jeszcze Towarzystwu. W planie czynności komisji projektowane są rozprawy w Towarzystwie o dalszem badaniu kwestji „O budowaniu maszyn w Rosji”, a na koniec zjazd właścicieli fabryk maszyn i hut żelaznych przy Towarzystwie, o zwołanie którego komisja postanowiła starać się u rządu za pośrednictwem rady Towarzystwa. Na urządzenie tego zjazdu i w ogóle na roboty komisji, niezbędne są fundusze pieniężne, których na pewno nie odmówią Towarzystwu instytucje i osoby interesujące się właściwym rozstrzygnięciem kwestji przez komisję.

• Dnia 1-go października, jak donosi *Petersb. Listok*, została otwarta szkoła pastuszek i pastuchów przy zakładzie cieląt zarodkowych, urządzonym przez p. M. Ch. Wilkensa. Zakład ten urządzony został w celu chowania na rozplód cieląt, głównie po lepszych krowach chołmogorskich i holenderskich, dla których pobudowane zostały wygodne obory i które są starannie pielegnowane. Przy zakładzie tym istnieje lecznica, w której bydo leczone jest bezpłatnie i gdzie dyżurują, w pewne dni tygodnia, doświadczeni weterynarze i uczniowie. Zakład mieści się w Petersburgu, w 11-iej kompanji pułku Izmajilowskiego; jest on obszerny, lecz urządzony z wszelkimi wygodami i odznacza się wzorowym porządkiem. Do szkoły założonej dla przysposobiania zdolnych i doświadczonych pastuchów, można przyjąć na teraz, do czasu rozprezestrzenia jej lokalu, nie więcej jak 6 uczniów. Przyjmowani są oni w wieku od 12 do 14 lat i mają w szkole utrzymanie całkowite; nauka trwa od 4 do 5 lat, potem uczniowie i uczennice mają służyć przez trzy lata, za pastuchów i pastuszeki u tych przeważnie gospodarzy, z których rekomendacji zostali przyjęci do szkoły. W szkole wykładane są następujące przedmioty: nauka religji, czytanie i pisanie po rusku i cztery dzialania arytmetyczne, pojęcia o budowie i rozmiarach obór, ich wentylacji, o ściekach, oświetlaniu i temperaturze, o czystym utrzymywaniu bydła i o żywieniu takowego bądź na rozplód, bądź też na opas, o pielegnowaniu cieląt, obznajmianie z miarami, wagami i narzędziami używanymi przy hodowli bydła; oprócz tego uczy tam będą dojenia krow, rozpoznawania głównych ich ras, oraz pasania ich w lecie; nareszcie uczniowie kształcić się będą praktycznie przy weterynarzu.

• Według gazety *Nowosti* w niektórych z najbliższych od Petersburga wsiach na linii kolei żelaznej warszawskiej (jak naprzykład w Tomaszach, Ogniewie, i innych) od niedawnego czasu zaczyna widocznie rozwijać się wyrabianie plecionych z obrzynków sukna pantofli, dywanów i worków podróżnych. Niektóre z wyrobów tego rodzaju odznaczają się doskonałym doborem cieni. O ile korzystna jest ta produkcja można wnosić z tego, że jedna robotnica może zarobić plecieniem do 1 rub. 50 kop. dziennie. Produkcja ta powstała ztąd, że blisko rok temu w Tomaszach włościanin Starikow założył warsztat wyrobów plecionych, w których pracowało około 15 kobiet i 20 mężczyzn. Z powodu śmierci ich właściciela istniały one około 3 miesięcy i były robotnice i robotnicy przeważnie miejscowe włościanki i włościanie, zaczęli potem zajmować się plecieniem na własną rękę, powodując nasładownictwo ze strony współmieszkańców. Wyrabiane przez nich przedmioty sprzedają się rynkowym handlarzom i handlarzom w Petersburgu.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

• Czytamy w korespondencji z Paryża do *Norda* pod dnim 20-m b. m.: Wczoraj otwarte zostały w całej Francji posiedzenia rad jeneralnych. Ta pierwsza sesja nie odznaczyła się żadnym szczególnym wypadkiem. Nawet w Marsylii wszystko odbyło się w jak najlepszym porządku i spokoju. P. Labadié, który został na nowo wybrany na prezesa przez 17 głosów z pomiędzy 25, powstrzymał się tym razem od wszelkich mów politycznych; dziękując swoim kolegom, wżwał ich zarazem do zajęcia się bezzwłocznie wyrobieniem spraw zaległych, których liczba pomnożyła się znacznie w skutek różnych okoliczności. Powstrzymując się dyskretnie od robienia aluzji do ostatnich sterc, p. Labadié zdawał się chcieć okazać, iż postanowił

nie wywoływać sterc nowych; wreszcie wżwał publiczność do zachowania zupełnego spokoju i do powstrzymania się od wszelkich manifestacji. W Nimes jenerał Chebaud-Latour zasiadający na krześle przesuwanki, dał przykład posłuszeństwa prawu; wystrzegł się bowiem w swej mowie najmniejszych drażliwości politycznych; lecz ta rozumna powściągliwość nie jest zachowywaną przez wszystkich bezpośrednio podwładnych tego ministra, to jest przez prefektów. P. Pascaud w Bordeaux, podniecony zapewne obecnością księcia Decazes, wygłosił wielką mowę w celu wykazania konieczności zjednoczenia się ogólnego około marszałka, „którego władza niezaprzechona (rzekł) jest rękonią wspólną dla tych wszystkich, którzy stawiają interesu porządku i pokoju publicznego wyżej nad kwestje stroniacze.” Chęci mówcy mogły być doskonałe, lecz jeżeli władza marszałka jest niezaprzechoną, to oceniania jej przez prefektów mogą być zaprzeczone i mogą otworzyć pole prerogatyw mającym charakter polityczny, jakiego prawo zabrania zgrupowaniem departamentalnym. Prefekt departamentu Pas-de-Calais, p. Darcy dotknął bezpośrednio jedynie polityki, stwierdził on bowiem, że większa część kandydatów na wyborach z 4 października, usiłowała zaświadczyć o swojej przychylności dla praw konstytucyjnych, na których opiera się władza marszałka Mac-Mahona, i dodał jeszcze, że jeżeli spory o kandydatury do mandatu, nie mającego w sobie nie politycznego i zdołały wyjść po za obręb interesów miejscowych, to „rząd rzeczypospolitej nie ma się na co uskarżać.” Nazajutrz po walec wybornej z dnia 18 października, wśród zgromadzenia liczącego 32 członków, bonapartystów, formuła taka za służyła na baczność uwagę.

• Z Berlina donoszą do *Allg. Augsb. Ztg.*, że rozprawy w sprawie hrabiego Arnima będą się odbywały przy zamkniętych drzwiach, ponieważ ministerstwo spraw zagranicznych złożyło sądowi kopje zatrzymanych przez hrabiego dokumentów.

• *Gazzetta di Venezia* podaje następujące szczegóły o pobycie Thiersa w Wenecji: „Thiersowi przedstawiła się deputacja kolonji francuzkiej, którą przyjął bardzo uprzejmie. Na wyrażoną przez jednego z jej członków obawę, że katolicy wezmą górę we Francji, co miałyby przykre następstwa i dla Włoch, Thiers odpowiedział prawie temi słowy: „Mogę was zapewnić, że stronniotwo klerykałne bardzo jest słabe we Francji i że masa ludności kraju szczerze pragnie pozostać w przyjaźni z Włochami. Gdyby klerykałnym przyszło na myśl zaprojektowanie jakiegokolwiek bądź środka nieprzyjawnego temu krajowi, to nie znalazłby poparcia ze strony większości parlamentarnej, jakkolwiek byłby skład naszej Izby.” O pobycie Thiersa w Bolonji, miejscowa gazeta pisze: „Thiers przyjechał tu wieczorem 25 września i przed wyjściem na wet z wagonu, przyjął od nas powitanie całej bolonjskiej prasy liberalnej. Odpowiedział nam z najwyższą uprzejmością i chwalił nasze miasto. Następnie udał się pod rękę z margrabią Carera di Murice do oczekującej nań karety, kiedy tymczasem hrabia Grazia-dei prowadził panią Thiers. Liczny tłum, z uszanowaniem oczekujący na Thiersa, odkrył głowy i powitał go oklaskami. Thiers był widocznie rozrzewniony. Następnego dnia byłem przydatowidy rzeczypospolitej francuzkiej złożyli wizytę prosiyndyk Turcini i prefekt hrabia Capitelli. Thiers był nadzwyczaj uprzejmy względem nich i z przejęciem wypytywał się ich o ekonomiczny i przemysłowy stan miasta. Dziwił się znanom na lepsze, zaszłyim we Włoszech w ostatnich czasach. Mniemają, że Thiers zwiędzi także i Włochy południowe.”

• Z Hendaye pod 12 października donoszą do dziennika *Times*, że karliści weszli do wsi Bejohio, o go-

wszym, sama już natura talentu naszej artystki nie odpowiadała owym skokom i piasom, jakie jej autor nakazał wyrabiać na deskach sceny. Jeszcze też i sam kostjum Blanki, przywdziany w tym akcie, jaskrawy i pstrokaty, złożony z fałdów i fałdek, połów i półówek, lat i latek, w rozmaitych kolorach, zestawionych bez harmonji z sobą, odbierał część wrażenia, tem bardziej że tuż obok p. de Chelles, stała Berta (p. Romana Popiel), której toaletta w tym akcie jak i w następnych, świetna a pełna wytwornego smaku, walczyła zwycięzko z tęgowanym strojem Blanki. Już to panna Popiel ubiera się zawsze na scenę, z gustem przedziwnym i pod tym względem mało bardzo artystek tutejszych dorównać ją potrafi — jedna lub dwie może tylko. Lecz nie samym strojem, ale i talentem jasniała nam w Sfinansie ta niepospolita artystka: umiała ona zachować miarę w tonie dykcji i w akcji zarówno; nie popadając w patetyczność, potrafiła jednak wzniesić szlachetną prostotę gry — może tylko w jednej scenie ostatniego aktu, przy herbacie z Blanką, gdy wiedząc już z listów pochwyconych o występnych stosunkach łączących maitenam przyjaćciolke z mężem, doprowadzona przez Blankę do ostateczności — zamiast wybuchnąć całą siłą gniewu i obrzienia, przemawia raczej z obrażoną godnością tylko, artystka ta nie była dość dramatyczną, nie chciała czy nie mogła spotęować tej sytuacji, tak istotnie tragicznej. Najudatniejsze sceny w grze p. Modrzejewskiej były w akcie 2 i 3. Jej rozmowa z Blanką w akcie pierwszym, po dostarczeniu zmiany w postępowaniu z nią przyjaciółki, także wyszła subtelnie. Czwarły akt jednak, z sytuacji na wskroś tragiczną, najwięcej dostarczył artystce pola do okazania zasobów talentu, który wszelako w tej roli, nie zdołał ani porwać widzów, ani przykuć ich uwagi do postaci Blanki. O innych figurach wchodzących do nowej dramy, nie wiele powiedzieć można; sam tylko p. Leszczyński, przebił się po za sferę po-

spółita i zwłaszcza w drugiej połowie sztuki, gra jego była nacechowana siłą i kolorytem. Co się tyczy pana Rapackiego, artysta ten przedstawił w Sfinansie rolę lorda Astley'a. Uważamy, i to nie od dziś tylko, że deski sceny warszawskiej, nie są dość gładkie i wygodne dla uprzywilejowanych magnatów Albionu — bal a nawet innych krajów...

Pozostaje nam już tylko oddać zasłużone uznanie dyrekcji, za staranność w wystawie Sfinansu. Kostjmy były świeże i piękne a dekoracje, zwłaszcza też salon z widokiem na ogród w akcie 1 i park w akcie 3, odznaczały się świetnie.

Reżyserja tutejszego teatru pracuje teraz ciągle. Wczoraj, dawano pierwszy raz po wznowieniu, operę „Lunaticę”, wkrótce zaś ma być wystawiona opera „Don Karlos”. Tyle w dziale operowym.

Melpomena nie próżnuje także! Oprócz „Kleopatry” która, o ile nam wiadomo, pani Modrzejewska wybrała sobie na benefisowe przedstawienie, reżyserja zajmuje się na serjo, przysłała wystawą dramy „Wit Stwósz”, napisanej przez p. Rapackiego. W tym celu dyrekcja wysłała podobno p. Czeińskiego, wraz z dekoratorem teatralnym aż do Norymbergji, ażeby na miejscu wypadków pełniących się w dramacie zdjęto widoki potrzebne do dekoracji. Jest to dowód rzeczywistej staranności i zarazem poszanowania dla sztuki. Raz już wysłano podobnie baletmistrza z dekoratorem, po widoki Krzemionek dla dekoracji do Mistrza Twardowskiego i przekonano się, że trud podobny opłaci się uznaniem ze strony publiczności.

Nim jednakże te wszystkie, wielkie rozmiarem i poważne znaczeniem dzieła, pojawią się na scenie, reżyserja tymczasem myśli wystawie drobniejszej, nowej sztuki. Jakóż wkrótce ujrzemy „Fleciście”, gdzie pani Modrzejewska i p. Leszczyński główne odegrają role — następnie ukaże się oryginalna komedja p. Kazimierza Zaleskiego p. t. „Z postępem”, w której także znakomita artystki

dramatyczni udział przyjęli. Co się zaś tyczy chwili obecnej — spełni się dziś, na scenie teatru Rozmaitości, fakt radosny: Żółkowski, ten Tytan sceny warszawskiej, ten czysty brylant talentu w djadanie naszej sztuki dramatycznej, ma wystąpić po tylomiesięcznej nieobecności.

Jeżeli powrócił on całkiem do zdrowia, to scena warszawska odżyje jakby na nowo, bo brak tego znakomitego artysty nietylko zasmucał licznych wielbicieli jego talentu, lecz powstrzymał w biegu repertuar dramatyczny, w którym artysta ten ma udział tak ogromny!

Mówiąc o teatrze, nasuwa się nam mimowoli pewna uwaga: iż publiczność warszawska dzieli się na kilka odrębnych jakby, obozów: jeden chodzi przeważnie na opery, drugi na tragedje i płacziwe dramy, trzeci odłaje hold wesolej Thalji — czwarty zaś z zapalem uczęszcza na przedstawienia baletowe. Czasem ten, czasem ów rodzaj, przeważa w ogólnem zamiłowaniu publiczności. Niedawno, zaraz po przybyciu pani Modrzejewskiej na warszawską scenę, publiczność głównie tłoczyła się na dramata poważne. Szekspir sprowadzał niustannie tłumy widzów; Szyllera Zbójcy, cieszyli się także niesłychanem powodzeniem. Obecnie, już żw zapal serjo dramatyczny ostygł jakoż znacznie, Sfinans, przy trzecim przedstawieniu już nie zapełnił łóż głównych i amfiteatrów, a za to na ostatniem przedstawieniu „Twardowskiego”, sala teatru, od góry do dołu przepelniona była — choć balet ten przedstawiający dość często i nie należy on wcale do szerszych w Vestriskowych kreacji. Czyliżby gust publiki warszawskiej, opuszczając ponurą i płacziwą świątynię Melpomeny, zwrócił się obecnie do przybytku skrzydlatej Terpsichory? Być może.

Dzisiejszy feljeton zamknijemy krótką przechadzką po tutejszej sali wystawy malarskiej, w której często nowe a godne uwagi spotykamy utwory.

Wiadomo, że w ostatnim lat dziesiątku, wystawa tutejsza zakwitała świetnie, a pierwszorzędnymi jego przedstawicielami, jak: Matejko, Brand, Rodakowski, Gryglewski i t. p., pozyskali sobie nawet europejską sławę.

Nie dziw, że za przyczyną tych i wielu innych jeszcze, mniej głośniejszych lecz utalentowanych artystów, i warszawska wystawa miesiąc w sobie niekiedy znakomitą plótna; zazwyczaj jednak takie odznaczające się utwory, znikają z tamtąd wpręde, uniesione przez zamoznych amatorów. Obecnie na wystawie tutejszej, niema żadnego z takich sławniejszych utworów nie dawno zabrano ztamtąd nawet „Przysięga Jadwigi” Simmlera, którą jeden z amatorów nabył za 3,000 rs. Korzystając z tego, zajmijmy się zwróceniem uwagi czytelników na prace młodych malarzy, którzy w tej sali wystawy walczą dopiero o publiczne uznanie. Wyłączyć wszakże musimy przesliczne portrety dwojga dzieci i doktora Braunera, pędła p. Horowitza, który jest już uznanym i rzeczywiscie niepospolitym artystą. Portrety te odznaczają się zwykłymi przymiotami pędła tego malarza, to jest kolorytem świetnym, przejrzystością i delikatnością pędła, oraz nieporównaną karnacją, która w portretowym malarstwie tak ważną odgrywa rolę. Prócz tego jednak, zwróciły uwagę naszą piękne krajobrazy i charakterystyczne plótna drobniejszego rozmiaru, do których zaliczamy np. obraz p. Kozakiewicz „Opuszczona”, i jegoż akwarele przedstawiająca Korwazego, znaną postać z „Pana Tadeusza”, krajobraz Gerwazkiego „O świcie”, pełen życia i natury, i wreszcie bardzo ładny i pełen smaku obrazek Dylezńskiego: „Dziewczę przy krosienkach”. Najnowszym przedmiotem, oglądanym ciekawie przez publiczność zwiędzącą salę wystawy, jest nadesłany z Rzymu, przez pana Szolce obrazek, przedstawiający ulicę Transtevera. Ciepły ton i żywa prawda, zdobi głównie to plótno.

dzinie 5 z rana tegoż dnia. Otoczyli oni 50 republi- kanów w gmachu komory. Republikanie bronili się do godziny 4 po południu, kiedy nadeszła pomoc z Irun. Karliści cofnęli się, a republikanie podpalili wieś Bejohio i Puerto. Kule przelatywały za granicę francuzką.

* Dnia 12 października marszałek Serrano przy- mował na uroczym posłuchaniu posła Szwecji i Nor- wegii.

* Urzędowa madrycka *Gaceta* pod 14 października donosi o uroczym przedstawieniu maszalkowi Serrano posła brazylijskiego. Posel oświadczył w swej mowie, że będzie starał się podtrzymać przyjazne stosunki pomiędzy Hiszpanją a Brazyliją i wynurzył nadzieję, że w Hiszpanji wkrótce przywróconą zostanie wewnętrzna spokojność i pomyślność. Marszałek Serrano od- powiedział, że hiszpańska władza wykonawcza, której jest przedstawicielem, także pragnie dobrej zgody z Brazyliją. Potem było przyjęcie posła holenderskie- go, które dało sposobność do takiej samej wymiany zyczeń, zmierzających do utrzymania przyjaznych sto- sunków pomiędzy Hiszpanją a Holandją.

* *Kurjer Bajtowski* pisze: Wiadomo, że 19 września wykonany był napad zbrojny na kasyno Portillon-Lu- chon, w Hiszpanji, przez bandę generała Posasa. Je- nerał ten, który nazywa się właściwie Crespo, prze- zwal się don Antonio Perez-y-Perez; dobrawszy sobie, przy pomocy dwóch rozbójników, całą bandę złoczyn- ców, przedsięwziął znaną już wyprawę na Portillon- Luchon.

Rząd madrycki, powziąwszy wiadomość o doka- naniu przez niego przestępstwa, posłał kompanję żołnie- rzy i 6 karabinierów, którzy przyszli niespodzianie do Portillon przez port Venasque. Kolumna ta zasięgnęła niezbędne informacje od jedynego urzędnika, jaki po- został w Portillon, i udała się niezwłocznie przez gó- ry, pomimo deszczu ulewego.

Bandę generała Posasa znajdowała się wówczas w kasynie Les, z kąd posyłała w okolice patrolo dla ścigania kontrabandy. Atakowani z nienaeka przed zapadnięciem nocy i otoczeni ze wszech stron przez oddział republikański, rozbójnicy usiłowali bronić się, lecz poległo ich na miejscu pięciu, w tej liczbie byli sierżant karlistowski Vila, który był niegdyś dowódcą gwardji narodowej w Portillon.

Pozostałych przy życiu rozbójników powiązano po- wozami i odprawiono do Portillon. Kapitan do- wódzący wyprawą, miał przy sobie rozkaz opieczetko- wany, który polecono mu otworzyć po przybyciu, wraz z ujętą bandą, do kasyna. Po przeczytaniu rozkazu, kapitan przekonał się, że polecono mu rozstrzelać na miejscu wszystkich ujętych bandytów.

Wiadomości, w liczbie 25, postawieni zostali natych- miast na nasypane otaczające jezioro i naprzeciw nich, w odległości 15 metrów, uszykowali się żołnierze. Od pierwszego strzału padło dziesięciu bandytów, pomię- dzy zastrzelonymi znajdował się generał Posas, któremu przetrzacono płuca. Za drugim strzałem padło jeszcze 8 bandytów; lecz pozostali rozbójnicy, w liczbie pię- ciu, mając krepujące ich więzy poprzepalane od strza- łów, ratowali się ucieczką. W liczbie ich uciekł ban- dyta, którego tytułowano kapitanem, lub też „człowie- kiem przy szabli”. Uciekł on w góry. W pogon za nim pucili się poręcznik i czterech żołnierzy, strze- lając do niego; od wystrzału zleciała mu czapka z głowy i sam on padł, lecz powstał natychmiast i uciekł z czterema towarzyszami.

Osmnaście trupów leżało rozpostartych na ziemi. Dawszy do nich po jednym jeszcze strzale pod ucho, oddział udał się napowrót do Venasque.

Mer z Bosso, na którego koniu generał Posas jeź- dził, kazał poprzątać martwe ciała. Widok był prze- rażający: jeden z przywódców bandytów, znany pod nazwą „człowieka w czapce z wydry”, hokules 35- letni, leżał z roztraskaną czaszką tuż obok młodzi- ców 16 i 18-letnich, których zdolał zaciągnąć do swej bandy. Na wiadomość o tem, wszyscy mieszkańcy z Luchon udali się spiesźnie do kasyna. Po pierwszym wrażeniu zgrozy, nastąpiło uczucie radości na myśl, że okolica uwolniona została nareszcie od tej bandy, któ- ra szereżyła prawdziwy terrorizm w dolinie Arany i w mieście Luchon.

* Korespondent *Gazety Kolonjskiej* pisze z St. Jean de Luz, że zwiedzony młodą powierzchownością hra- biny Abarzuza, poczytał nowego jeneralissimusa pre- tendenta za stosunkowo młodego człowieka. Lecz pod- lęg zebrałszy teraz szczegóły, okazuje się, że je- nerał Mendiri, jest rodem z miasteczka Larrago, znaj- dującego się w górzytej miejscowości prowincji Na- varry i znanego z fanatyzmu swych mieszkańców. Mendiri brał już udział w pierwszej wojnie karlistow- skiej, i dosłużył się w armji rojalistów do stopnia ka- pitana. Po układzie w Bergarze, wszedł w szeregi ar- mji hiszpańskiej, gdzie cieszył się szczególną przychy- lnością królowej Izabelli, która go awansowała na sto- pien brygadiera. Ze sposobu myślenia należy więcej do Alfonsistów, aniżeli do karlistów, i tylko nieslu- szne przesładowania, wymierzone przeciw niemu przez republikanów w Madrycie, zmusiły go przystać do karlizmu i wziąć udział w powstaniu.

Z listów prywatnych otrzymaliśmy wiadomość o wypadkach, które poprzedziły wydalenie Dorregaray- a; ów energiczny i czynny stronnik pretendenta dawno już obudził podejrzenia duchowieństwa, które przeciw niemu silnie intrygowało. Oprócz tego Dorregaray nieawistym był Kabrerze i całej jego partji, byc może z powodu osobistej nieprzychylności.

Skutkiem niepowodzenia, doznanego przez Dorre- garay'a przy zaopatrzeniu przez Morionesa w żywność Pampelany, w obecności Don-Karlosa powstał silny spór pomiędzy Dorregaray'em i Mendiri'm, przyczem pretendent wyrzekł kilka wyrazów o niezbyt godnych

zauważania przyjaciół. Słychać, że niektóre bataljo- ny odmówiły uznania Mendiri'ego za głównodowodzą- cego i nie chcą mu oddawać honorów, przywiązanych do nowego stopnia; skoro je chciało skłonić do o- bowiązku, wówczas okazały jawno nieposłuszeństwo, a nawet chciały się wziąć do broni. Naturalnie trudno będzie dowiedzieć się na pewno, jak rzecz się miała, i prawdopodobnie nawet gazeta *Cuartel Real* nie da- o tem nie stanowczego. W ostatnich czasach Dorregara- y'owi szczególnie zarzucano to, że nie zajął się na serio obłożeniem Irunu. Ale pod względem wojennym bynaj- mniej nie łatwo to zrobić! Dla czego mianowicie z miastem postąpiono tak łaskawie, to podstawy szukać należy w jednym z tych powodów, które uwzględniają zarówno republikanie jak i rojalisci. Wraz z zdoby- ciami Irunu przeniesiony był tam był zarząd komory karlistowskiej, a zarazem położony koniec handlowi tranzitowemu i faejdom w rozmaitych punktach Py- reneów, gdzie wielu oficerów karlistowskich cichaczem ciągnie rozmaite korzyści. Jest to jeden z tych wy- padków, który może być powód do rozmaitych smu- tnych rozmyślań historyczno-filozoficznych.

Telegramy z gazet zagranicznych.

* Rzym, 21 października. W skutku zaskewstro- wania dokumentów, które znaleziono u osób areszto- wanych niedawno z powodu werbunków dla armji kar- listowskiej, prefekt wydał rozporządzenie rozwiązania stowarzyszenia dawnych wojowników papieżskich.

* Madryt, 21 października. Według otrzymanych przez rząd wiadomości, dowódca karlistowski Lozano wraz z 5-ma oficerami ucieka ku granicy portugalskiej.

* Londyn, 21 października. W całej Anglii i Szkoc- ji szrotyła się dziś nadzwyczajnie gwałtowna burza, która zrządziła znaczne szkody. Znaczna liczba domów jest uszkodzonych i linje telegraficzne w części są zni- szczone.—Podług otrzymanych tu wiadomości z Bue- nos-Ayres pod datą 19 października, nowy prezydent Avellaneda, przyjmował ciało dyplomatyczne. Z wi- downi wojny donoszą o porażce dowódcy powstańcze- go Rivas. Z Montevideo odpłynął parowiec pow- stańczy z znacznymi zapasami wojennymi dla roko- szan.

* Siły morskie państw europejskich. *Times* podaje następujące cyfry porównawcze sił morskich państw eu- ropejskich. Cała Europa ma w chwili obecnej 146 pan- cerników, zdolnych do boju. Z tych do Anglii należy 38, do Francji 28, do Austrii, Rosji, Włoch i Turcji po 15 do każdej; do Niemiec 8, do Hiszpanji 7, do Danji 3 i do Grecji 2. Ilość tonn statków niemiec- kich i wielkość ich dział zresztą są tak znaczne, że chociaż ich liczba nie jest wielka, lecz są bardziej niż w stanie zmierzyć się z którąś z flot, z wyjątkiem angielskiej, ruskiej i francuzkiej. Oprócz tych statków, w Europie jest jeszcze 109 statków pancernych dla o- brony nadbrzeżnej. Niemcy mają takich okrętów 2, Hisz- panja, Norwegia i Danja po 3 każda, Turcja 5, Szwecja 9, Rosja 13, Holandia 18, Anglja 23 a Francja 30. Dalej statków drewnianych, fregat szrubowych i kor- wet jest w Europie 431. Tu znów Anglja stoi na pier- wszym miejscu, mając 132 okręty z 5,670 działami i o sile 50,700 koni; Francja, która na liście ma takich statków 52, Rosja 18, Turcja 41, Hiszpanja 37, Ho- landja 25, Włochy 24, Niemcy 17, Danja 16, Austrija 14, Portugalia 8, Szwecja 5, Norwegia 5, Grecja 2. Statki mniejsze, jako to strażnice, kanonierki i t. p., których sama Anglja ma 76 z 309 działami, nie idą w rachunek. Anglja, aby zupełnie przygotować swą flotę do wojny, potrzebuje 68,000 ludzi, z których 22,000 wypada zwerbować w tym celu; Rosji dla zupełnego uzbrojenia swej floty potrzeba 36,000 ludzi; Francji 43,570, Turcji 21,000, Hiszpanji 14,000, Niemcom 13,000 (ci wszyscy są w szeregu); Austrii 12,530, Włochom 11,200, Holandji 6,260, Danji 4,800, Norwegii 3,500, Portugali 3,300, Szwecji około 3,000. Liczebność osady czyli ekipaży niemieckiego ustępuje tylko osa- dom Anglii, Rosji, Francji, Turcji i Hiszpanji. Ostat- niej nie ma co liczyć, gdyż większa część jej sił istnieje na papierze; Turcja zaś w znacznej mierze za- leży od pomocy cudzoziemców w uzbrojeniu i dowo- dzenie okrętami.

* Dnia 30 września odbywał się w Wiedniu intere- sujący konkurs na balonach. Dwaj aeronauci francuzcy Civel i Bedet założyli się o dość znaczną sumę, kto z nich prędzej napelni balon i wzniesie się. Podczas wznoszenia się balonów obaj turyści, którzy zarazem są akrobatami, wykonywali niebezpieczne ćwiczenia na trapezach. Zwycięstwo pozostało przy Civelu, którego balon osiągnął wysokości 7,000 stóp w przeciągu pię- ciu minut.

* Osobliwy podatek. Władza polityczna w Auklan- dzie, na południe Nowej Zelandji, postanowiła opodat- kować wszystkich starych kawalerów. Podatek ten ma być obracany na cele wychowania publicznego. Poglę- wne staro-kawalerskie ustanowiono w kwocie dziesięciu szylingów.

* Dnia 24 września, w sądzie przysięgłych w Ra- wennie (we Włoszech) miał się rozpocząć jeden z naj- godniejszych uwagi procesów w praktyce kryminalnej. Jest to sprawa tak zwanych Acolltellatori (t. j. zabój- ców nożem), którzy w ciągu sześciu lat—od 1865 do 1871 r. pustoszyli Romanją, a administracja nie mogła ująć złoczynców, morderczych biednych i bogatych, ludzi znakomitych i nieznanych, bez żadnej widocznej przyczyny. Akt oskarżenia obejmuje w sobie takie straszne szczegóły, że przy czytaniu ich niepodobna uwierzyć, że wszystko to mogło się zdarzyć w państwie

ucywizlowanem, w drugiej połowie naszego wieku. Zuchwalstwo zabójców dochodziło do granic ostate- cznych. W obec zupełnej bezkarności, zadawali oni niekiedy ciosy swym ofiarom wśród dnia, na ludnych ulicach, Niekiedy pewne osoby otrzymywały pocztą li- sty bezimiennie z żądaniem bezwzględnego wyjazdu z miasta; w przeciwnym razie grożono śmiercią. Jeśli żądanie to nie było spełnione, to śmierć następowała nie- uchronnie. Strach paniczny opanowywał całą ludność; z obawy potężnego stowarzyszenia morderców, nikt nie chciał występować przeciw nim. Utworzyli oni pomiędzy sobą towarzystwo wzajemnej pomocy i czę- stokroć rozlepiali na murach gmachów publicznych i na domach zajmowanych przez wyznaczone ofiary listę osób, które postanowili zamordować. Na domach ofiar przybijali kartki z czarną obwódką, z napisem: „mieszkania te są do wynajęcia.” Dobrowolne zezna- nie w 1871 r. jednego z członków związku naprowa- dziło na ślad i organizację tajnego towarzystwa, któ- rego przywódcy zostali aresztowani. Długo otaczali oni swe zbrodnicze działanie pozorem politycznym. Członkowie zbierali się w noc w jakiejkolwiek piwni- cy i rozstrzygali pytania, czyja kolej nadechdzi do za- mordowania. Rozprawy rozpoczętego procesu wyjaśni- ciełne strony tej potwornej sprawy.

Redaktor, M. Berg.

PRZEWODNIK WARSZAWSKI.

Dyrekcja Dróg Żelaznych Warszawsko-Wiedeńskiej i Warszawsko-Bydgoskiej.

Podaje do wiadomości, że od dnia 20 października (1 listopada) r. b. wprowadzony zostaje w wykonanie następujący rozkład jazdy pociągów na pomienionych drogach:

I. *Pospieszny* z powozami klasy I i II z Warsza- wy do Sosnowie i Granicy, wychodzący o godzinie 7 min. 20 z rana, przychodzi do Sosnowie o godz. 2 min. 40, a do Granicy o godz. 2 min. 31 po południu.

W odwrotnym kierunku, wychodzi z Granicy o godz. 1 min. 8, a z Sosnowie o godz. 12 min. 58 po południu i przychodzi do Warszawy o godz. 8 minut 22 wieczorem.

II. *Kurjerski* z powozami klasy I i II z Warsza- wy do Aleksandrowa i Ciechocinka, wychodzący o go- dzinie 3 min. 8 po południu, przychodzi do Aleksan- drowa o godz. 8 min. 8, a do Ciechocinka o godz. 8 min. 33. wieczorem.

W odwrotnym kierunku, wychodzi z Ciechocinka o godz. 8 min. 40, a z Aleksandrowa o godz. 9 min. 15 rano i przychodzi do Warszawy o godz. 2 min. 15 po południu.

III. *Osobowy* z powozami klasy I, II, III i IV: a) z Warszawy do Sosnowie i Granicy, wychodzą- cy o godz. 11 min. 8 przed południem, przychodzi do Sosnowie o godz. 8 min. 25, a do Granicy o godz. 8 min. 35 wieczorem.

W odwrotnym kierunku, wychodzi z Granicy o go- dzinie 7 minut 58, a z Sosnowie o godzinie 8 rano i przychodzi do Warszawy o godz. 5 min. 30 po- południu.

b) z Warszawy do Aleksandrowa, wychodzący o godz. 6 min. 40 rano, przychodzi do Aleksandrowa o godz. 1 po południu.

W odwrotnym kierunku, wychodzi z Aleksandrowa o godz. 3 min. 25 po południu i przychodzi do War- szawy o godz. 9 min. 48 wieczorem.

IV. *Osobowo-miejscowy* z powozami klasy I, II, III i IV, wychodzący z Warszawy o godzinie 6 min. 10 po południu, przychodzi do Petrokowa o godz. 10 min. 25, a do Kutna o godz. 10 min. 22 wieczorem.

W odwrotnym kierunku wychodzi z Kutna o godz. 5 min. 48, a z Petrokowa o godz. 6 z rana i przycho- dzi do Warszawy o godz. 10 min. 10 rano.

V. *Towarowy* z przewozem osób w powozach klasy II, III i IV, wychodzący z Piotrkowa o godz. 10 min. 50 wieczorem, przychodzi do Sosnowie o godz. 7 min. 32, a do Granicy o godz. 9 min. 30 rano.

W odwrotnym kierunku, wychodzi z Granicy o godz. 6 min. 40, a z Sosnowie o godz. 7 min. 30 wieczorem i przychodzi do Petrokowa o godz. 5 min. 19 rano.

VI. *Osobowo-towarowy*, wychodzący z Aleksandrowa o godzinie 7 min. 55 rano, przychodzi do Ciecho- cinka o godz. 8 min. 10 rano.

W odwrotnym kierunku, wychodzi z Ciechocinka o godz. 8 min. 43 wieczorem i przychodzi do Aleksan- drowa o godz. 8 min. 58 wieczorem.

Blizsze szczegóły o biegu powyżej wyszczególnio- nych pociągów podają Rozkłady jazdy, na wszystkich stacjach obu dróg żelaznych znajdujące się.

Nadmienia przytem, że na przestrzeni pomiędzy Aleksandrowem a Ciechocinkiem, wyżej powołane po- ciągi kursować będą tylko trzy razy tygodniowo, t. j. w Niedziele, Wtorki i Piątki i składać się będą wyłą- cznie z powozów klasy II, III i IV, oraz że pociąg kurjerski, kursujący z Warszawy do Aleksandrowa i z powrotem, zatrzymywać się będzie w miarę potrzeby, na stacjach Pruszków i Grodzisk, o czem w pomienio- nym Rozkładzie jazdy nie ma wzmianki.

Warszawa d. 20 października 1874 r. 6,370.

Warszawa dnia 12 (24) października

Widowiska

WIELKI TEATR. — *Dziś*, w sobotę, opera w 4-ach aktach, *Faust*. — *Początek o godzinie 7 1/2.* — *Jutro*, w niedzielę, balet *Flick i Flock*. — *Wczoraj*, było osób 638.

TEATR ROZMAITOŚCI. — *Dziś*, w sobotę, komedia w 4-ach aktach a 5-u odsłonach, *Dzianka pana Prospera*. — *Początek o godzinie 7 i pół.* — *Jutro*, w niedzielę, komedia *Wujaszek całego świata*. — *Wczoraj*, było osób 357.

DOLINA SZWAJCARSKA. — *Jutro*, w niedzielę, *Koncert* orkiestry warszawskiej pod dyrykcją Ad. Sonnenfelda. — *Początek o godzinie 4 i pół.* — *Cena* wejścia kop. 20.

GABINET ZOOLOGICZNY (w gmachu uniwersytetu war- szawskiego). — *Otwarty w niedzielę* bezpłatnie.

WYSTAWA TOWARZYSTWA ZACHĘTY SZUK PIĘ- KNYCH. — *Otwarta* *codziennie* od godziny 11 rano do go- dziny 5-jej po południu, w gmachu 50-tych krolewskich. — *Wejście* od osoby w dzień powszedni kop. 1, w niedzielę i święta kop. 5.

TIVOLI (przy ulicy Królewskiej). — *Dziś i codziennie*, *Kon- cert pierwszorzędnej orkiestry damskiej* z Wiednia, pod dyrykcją *Maryi Schupk*. — *Początek o godzinie 7 wieczorem.* — *Koncert w sali.*

BIURO INFORMACYJNE

o nędzy wyjątkowej sprawdzonej przez Siostry Mił- sirdzia, poleca miłosierdziu publiczności Warszawskiej. ulica Erywańska № 8 nowy.

Table with columns: Nr domu, Ulica, Nazwisko lub inicjały, U W A G I

Przyjmowanie chorych. Profesorowie Warszawskiego Uniwersytetu, w prowadzo- nych przez siebie klinikach, udzielają chorym przycho- dniu pomocy lekarskiej bezpłatnie, w następujące dnie i godziny:

Table listing medical consultations by professor: Chirurgicznych, Wewnętrznych, Wenerycznych i skórnych, Ocznych.

SZPITAL DZIECIĄTKA JEZUS.

Bezpłatna porada lekarska dla przychodzących chorych. Wej- ście przez drzwi główne ul. Wawerskiego placu. Choroby zewnętrzne w ogóle. Dr Orłowski codziennie od 10 do 11 godzin rano.

Przyjmowanie chorych „W szpitalu świętego Rocha.”

Codziennie od godziny 9-jej do 10-jej zrana, głównie za- choroby zewnętrzne — (Dr Stankiewicz). Choroby wewnętrzne — (Dr Obrębski).

POCIĄGI NA DROGACH ŻELAZNYCH.

Warszawsko-Petersburska (z Pragi). Pociąg pospieszny o godzinie 10 minut 30 wieczór. Pociąg pasażerski o godz. 10 min. 20 rano.

Warszawsko-Wiedeńska. Wychodzą z Warszawy: Pociąg kurjerski (klasa I i 2) o godzinie 11 min. 40 w nocy.

Warszawsko-Bydgoska. Wychodzą z Warszawy: Pociąg kurjerski (klasa I i 2) o godz. 3 min. 8 po południu. Pociąg osobowy (4-ry klasy) o godz. 6 min. 10 rano.

Warszawsko-Terespolska. Wychodzą z Pragi: Pociąg kurjerski (klasa I i 2) o godz. 6 min. 55 z rana.

Pociąg towarowo-osobowy (2 i 3 klasa) o godz. 11 min. 48 z rana.

Pociąg pocztowy 3 klasy o godz. 3 min. 43 po południu. Pociąg (na Pragę): o godz. 10 min. 3 w nocy; o godz. 4 min. 42 wieczorem; i o godz. 11 min. 28 z rana.

W dniu 11 (23) bież. mies. i roku, chorow- ych w szpitalach: przybyło 46, wyzdrowiało 57, umarło 3, pozostało 1617 (mężczyzen 751, kobiet 866), z nich w szpitalu starożytnych mężczyzn 161, kobiet 150.

Przyjechali: — Z orszaku J. C. Mosci jeneral-major Włosów, z zagranicy; — jeneral-majorowie: Karłaszewski, z Grodna, Spikhanow, z Kalisza; — rzeczywisty radca stanu Kreisler, z objazdu.

Wyjechali: — Jenerał-adjutant książę Radziwiłł, do wsi Zegrza; — jeneral-major Graf, do Wilna; — dymisjo- nowany jeneral-major Buchowicz, do gub. grodzieńskiej; tajny radca Kwist, i rzeczywisty radca stanu Antypow, do St. Petersburga.

OGŁOSZENIA RZĄDOWE KAZENNYE OBYAWIENIA

UWADOMIENIA I PRZYWILEJE ZAWIADOMIENIA

N. D. 6376. Wykreska Szczegolowa... N. D. 6377. Wykreska Szczegolowa... N. D. 6378. Wykreska Szczegolowa...

OTWARCIE SPADKOWE

N. D. 6380. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6381. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6382. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej...

LICYTACJE

N. D. 6383. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6384. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6385. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej...

OGŁOSZENIA RZĄDOWE

N. D. 6386. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6387. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6388. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej...

KAZENNE OBYAWIENIA

N. D. 6389. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6390. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6391. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej...

OGŁOSZENIA RZĄDOWE

N. D. 6392. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6393. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6394. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej...

KAZENNE OBYAWIENIA

N. D. 6395. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6396. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej... N. D. 6397. Rejent Kancelarii Ziemiańskiej...

OGŁOSZENIA PRYWATNE

N. D. 6398. Kropie Amerykańskie... N. D. 6399. Kropie Amerykańskie... N. D. 6400. Kropie Amerykańskie...